

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Sermo Tertius.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

JOANNIS PIERII VALE-
RIANI
ANTIQUITATUM BELLU-
NENSIIUM.

SERMO TERTIUS.

Hodie viri Bellunenses de Flavio vestro flumine dicturi fumus, quem hodie nonnulli Plabeam, plures Plavim dicunt. Cosmographi veteres, Historique Anaxum Appellaverunt. De quo tam ingenti, & in tam nobili Italiae regione medio quippe Venetiarum decurrente fluvio, nullam apud veteres liquidam extare mentionem eruditi omnes ætate nostra plurimum admirantur. Neque enim si profundissimum ejus alveum toto Bellunensi, Feltrinoque territorio, ripas quæ altissimas alias super alias exsurgentes, nunc à dextera, nunc à leva contemplerur, potest quispiam annem esse novum opinari, prout plerisque locis aliquando, nunc terræ motu, nunc interclusi inter terræ viscera spiritus eruptione, nunc alio casu aliquo accidisse memoria proditum. Verum enim verò ut in superioribus sermonibus disseruimus, manifestissimum est aliquot annorum millibus eundem hunc amnem, eodem, quo nunc labitur alveo cursum continuasse. Quare mihi videtur operæ pretium, quod tandem hoc Flavii sit, ubi ociatur, qua transeat, quibus ambagibus & huc & illuc evolvatur, quæ quanquam ingentia sint ex eo emolumenta neque non commoda, ubi denum commisceatur mari, non incuriosè perquirere. Sic enim fiet, ut quæ hæcenus super eo perplexa fuerunt, nitida fiant ambiguitate quæ omni summtota, ipsa tandem veritas illucescat. Nascitur dubio procul Anaxius, utor enim vero vetustoque ejus nomine in Alpibus Vauricis supra montana, quæ vulgo locutione Græca adhuc incolumi, uti superiori sermone dictum *ααξίος* nuncupabantur, amnis quidem, ut verisimile est, ab Euganeis, Græca gente, ab Hercule in hæc ut sæpe dictum est, Italiae regione rude donata, eo nomine ideo dictus; quod ob præcipitis cursus vehementiam nullum navigii genus retro in eo agi possit. Id enim significatum Græco inest vocabulo. Mons autem de cujus radicibus erumpit, Siese nomen habet, quod Latine præcipitia dicere possumus. Imminet autè fonti crepido surrecta ad instar ardui cuiusdam promontorii, defluitque primum in vallem admodum arctam, quæ pinis, abietibus, ulnis & hujusmodi materia, admiranda magnitudinis proceritatisque densissima per statua quatuor & viginti producitur, donec in locum deveniat, cui Sappada nomen est, extra Cathorinorum ditionem. Mox inde per loca aspera & inaccessa inter montium angusta provolutus in fluvium sibi parè incidit, cui Cordibalo nomen, alius hic à nostro, qui Bellunensem agrum à Feltriano dividit. Huic inquam ad minus versus Cathorinorum fines progressus XL. stadiis procul à Sappada ubi Duganem amnem in comitatum accipit, Comelegumque ingressus Cathorinus fit, infra Comelegum stadiis quatuor & viginti ad vicum Campolongum fertur, ubi amnis alius Phrison nomine influit in Anaxum infra hunc ad stadia XVI. aqua Padula est, quæ in conspectu ædis Stephaniæ Anaxo commiscetur. Nomen illi à vico Pado, juxta quem labitur profecta à monte Crucio, Germaniæ proximo. Est hic ad Meridiem mons longissimus nomine Mauria à tergo cujus inter meridiem & occasum Anaxus iter vertit suum, cum ex altero ipsius Mauriæ latere ortum versus utrumque Tillavenum, majus & minus emittatur, qui ubi & ipsi abrupta Alpium evaserunt in plana mox Japidia effunduntur. Sed hæc narranda dimittamus iis, qui Foro Julii res sibi scribendas suscipere. Hinc ad stadia ferme lxxx. Euganea est, ubi amnis Ansetius Anaxo paulo minor admiscetur, & prius quam Euganeam antiquissimum inter illas alpes locum attingat plenior jam fluit. Euganea autem suum adhuc nomen tere integrum

tegrum servat; quo scilicet Euganei ab Antenore solum vertere coacti magno numero se recipisse creditum. Hic autem portis, quas vocant, objectis, altaq; munitione ab utroque fluminis latere, tam natura quam arte excitata mirabiliter intumescit, quippe temporariam lignea materia emissio- nem, quæ succisa eò surrectis hinc inde montibus, per altissima præcipitia in ejus alveum quotidie dejicitur; studiis mox circiter quadraginta totus, trabibus truncis, tignisq; cujusque generis & quantitates constratus, oppletusq; ad Stephaniam ædem tendit, unde digressus quatuor circiter & quadraginta Stadiorum spatio Boite amne augetur; qui ovus ex Melorina monte, qui ut Græci in- dicat nomen, Noricarum alpium ferè medium tenet, ac per radices Aruntii plumbi lodinis admo- dum celebrati emissus, ad Playium nititur pervenire. Locus ubi ambo junguntur amnes Triponti- um appellatur, quod trium pontiũ capita ab una tantum ripa contigua ad alias in diversum divari- cata porriguntur, itineribus uno in Carnos, altero in Taurisios superiores, tertio in Noricos Medi- terraneos directis. Amne eò Anaxus itineris sui comite accepto infra secundum lapidem Lozium vicum invisit, & quarto mox Cidolum pontem, via Norica, Carnica verò Laurentiacum, quia iter est ad Mauriam. A Cidulo mox pagus duomilium, & inde ad tertium lapidem castellum in alta rupe locus omnium eò tractu celeberrimus, ubi Præsidantium conventus, civilis cum primus vicus, & popularis totius ejus gentis administratio plebisq; nuncupatur, quorum hominum ingenium, atque solertiam loco suo sermone superiori celebravimus. Infra vicum huic ad xv. circiter stadia Pin- atotanus pagus admodum frequens offertur.

Hic amnis alter, Boites ipse etiam appellatus, qui ex Ampitiis emissus, castellumq; quod ab eò amne Boetestanum vocant, præterfluens, ubi per ardua montium eorum loca Pinarolo jam proxi- mus accessit ab alta effusus crepidone, parvo ab Anxo intervallo præcipitatur in planum. Colle- ctus verò Boites instructi canalibus bene magnum, aqua firmissimo, continuoque aggere, su- spensa in proximum deducitur Anaxum. Ab uno hujus aggeris latere habitationes sunt locum inco- lentium & hospitem diversoria. Ab altero continua excitata sunt ædificia ferris frequentibus iustru- ta tignis ligneis incredibili numero dissecandis. Taleas has in univèrsam vulgus non ineptè vocat, cum etiam plantarum frusta ad propaginem, etiam per singulas gemmas incisa agricultori- bus antiquis Talea passim appellantur. Fabrum verò Collegia Taleas nominantur frusta ex pro- cerrimis arboribus piceis, abiegnis, lariginis, quervis & similibus in truncos septem, octonum & plu- rimum denum pedum longitudinem concisa, & tabularum asserumq; usibus destinata. Nam & Cato- ni taliari lignum scindi est, & præcidendo in effigiem, & præcidendo in effigiem aliam informari, in- taliari dicitur.

Hic verò incipit Anaxus esse ratiũ patiens, hęc primum Dendrophori, quos nos exercitores ra- tiũ ut sermone primo ex Ulpiano docuimus, incipiunt rates in certum ordinem colligare, vimini- bus enim obtortis, ad instar restium lignorum capita singula perforata, ita conjungunt invicem, ut nulla firmior sit ligatura, quippe quæ in vado non marcescat, ut restis, neque ad verso impulsu franga- tur, ut ferrea interdum catena. Mos autem plurimum servatur, ut una quodq; ratis taliaria quinque or- dinibus, qui octanas singuli taleas accipiunt, porrigatur. Quorum primus & ultimus remis sustinen- dis, exercitoribusq; liberi concedantur, medius vectoribus inserviat, sive sub dio, sive sub tempora- ria pergula vehi voluerint, secundus & quartus jumentis & sarcinis accomodatur. Non enim homi- nes tantum sed & equi, & cujusq; generis mercimonia, commodissime, velocissimeque convectan- da suscipiuntur. A Pinarollo stadio mox altero circiter & trigesimo amnes etiamnum duo è con- trario venientes apparent, ostiis eorum modico spatio distantibus; quorum qui prior Anaxum influ- it, à Carnor um latere est, & Valmontina nuncupatur, quia verò via Norica succedit Malgo nomen habet. Post acceptũ istius modi fluentum, ubi duo plurimum stadia discensum est, vicus est Hospitalis nomine, cum rivo modice aquæ, sed molendino apta, infra, quem ad octo circiter stadia amnis To- vellano miscetur Anaxo. Hæc à Noricis, à Carnis verò ad stadia XVI. Trigon amnis adest. Hinc ter- minus vicus via Norica, supra quem ad quatuor circiter stadia munitio Scar dona viam occupat. Ad unum inde miliarium post infra terminum, Lapidina incipiunt, quæ Longanarum usq; porriguntur hic acta, altissima quæ fauces castelli sunt jam diruti, olim minutissimi, unum sc. ex his, quæ Maro cele-
brat

brat in summis Noricorum tumulis. Atque hic incipiunt Lebaetes pagani, qui nomen adhuc usque diem servavere marmoribus antiquorum incisum, Lavaccii verò vulgò appellantur. Inter hos octo circiter stadiorum itinere Longarenfis vicus memoriis Romanorum celebris, quæ superant loco suo reposuimus. E regione hujus Vajantes amnis est è Cymolisia emissus valle, Carnorum; qui Longareni ædificia, in Anaxi ripa excitata ferras quippe molendinaque; repentino perniciosoque; auctu Anaxum supergrediens sæpe lancinat, & clades singulis ferè annis iterat investissimas, quarto inde stadio Mæsius fluvius in altissima valle subsidens ponte superatur, qui via Norica progredientes à lava ad Anaxum mittit & Bellunum, à dextra in Claudias terro fodinas unde mox iter est Prusimonem versus. Mæsius relicto paulò post Desedranus, aqua quidem modica sed infida, molestissimaque glareæ transitus, ex hujus regione Gallina amnis labitur à Carnis, & paulo infra via Norica vicus Fortunius in colle supra nostri fluvii ripam assurgens, postquam stadio circiter decimo quinto torrens fontany ab Aquilinari. Servæ montis parte, profundam admodum glaream latè devolvit in Anaxum, bona vero pars aquæ per canalem ad publicæ libræ pontem, vicum nuncupatum ducitur, univèrso loci illius populo usui futura superne ultra pontem fossa illa est, per quam lacus Casamartii, sive Varrami, sive Rifini dicere maluerimus, unde piscosissima, præsertimque optimarum anguillarum captura nobilis, in Anaxum defluit. Pons de quo modo, subicius altis hinc inde ripis inixus, qui transmittit in vlam Juliam, quæ Seravallum ducit. Anaxus hic inter utriusque ripæ faxæ angustias coarctatus neque plus quam passus xv. occupare in latitudinem potest, si vero cavet ne inguletur altissima in saxum solidum excavata profunditate. Ponte hoc transvehuntur in Germanias illæ mercium moles, quæ Venetiis in nobile Germanorum emporio quotidie conspiciuntur, hæque sarcinæ tam ingentes in huius pontis vico libra vèctigali publica expendantur. In campo bene spatioso juxta pontem hunc vicus alter est Pollia Pæticæ nomine, per quem Bellunum iter. De Pæticæ Longareni antiquissima legitur inscriptio super horologio Lebaetibus Paganis dato, in honore Claudii Neronis, de quo inter monumenta reliqua diffusus. Infra Pontem Anaxus amplo nimirum alveo, eodemque glareosissimo dilatatur, multisque hic & illic divortiiis evagatur, & regressibus conciliatur stadiis circiter xx. hac & illac provolutus sub ipsam urbem nostram promontorio ad instar peninsulæ opposito, quem Antam Græca voce appellant, in angustum cogatur, velocissimo illo impetu aliquantulū sedato: non enim plus quàm passus circiter xxx. maximo in diluvio occupare potest, ab Antæ promontorii vel peninsulæ potius tergo arcus fluvius, qui de proximi Servæ montis faucibus emittus, per vallem, quæ fluvio nomen dedit, arcuissimam eluctatus Belluno urbi succedit, ac postquam bonam sui partem sphariis officinis, fulloniis, molendinis, tinctoriis alveis, ferrisque materiis oppido condonavit, altera per spatiosam glaream diffusus in ipsius urbis conspectu Anaxo commiscetur. Pars autem aquarum altera, quam operis quas enumeravimus concessit per innum urbis clium, firmissimo canali ducta ædificiis illis altero sub alterum continuantibus, à septentrione ab ortu, & à meridie occasum versus circumvecta urbem ipsam reddit quasi peninsulam, hortis vineisque circumcirca passim à mœnibus per altum admodum clium ad ipsum usque canalem facillissime conficit. Ne verò aliter urbis situm, quem pro re fatis primo sermone descripsimus, impotentè repetamus; à meridionali urbis porta continuus statim vicus gradatim descendit, & ad fluminis ripam latè porrigitur, tot ædibus frequens, ut oppido fatis magno sit dare nomen idoneus subicio ponte longissimo passuum quippe quinque supra quinquaginta in alteram transmittit ripam, quæ & ipsa vico est altero conspiciata. Partem hanc & hinc & inde incolunt ratium exercitores, atque hic unicus est portus toto flumine, statioque; tanta tignorū & materiæ frequentia quotidie occupata, ut longissimus ripæ totius tractus assidue contiguus ferè ratibus prætexatur, aliis abeuntibus, & aliis è vestigio succedentibus; Vèctigal autem amnis hujus & piscatus jurisdictio majori ex parte Bellunensi est addicta Præfuli. Hic Anaxus, ut elegantia sentiunt ingenia, & superius indicavimus tempore Sertorii, qui provinciam ad arcendas Barbarorum incursiones à Viruno Veronam usque sortitus erat, Græcum amisit nomen, ab Euganeis, ut palam est, inditum, & in sempiternam, ut superius dictum Flavii Hostilii Sertoriani memoriam Flavius appellari cœpit, qui postmodum asperioris litterarum sono in leniorem mutato Plavius, mox barbara enunciatione Plavii dicta. Id nominis ad fontem

tem uſque ſuum porrexit. Ab hoc autem ſuburbano ponte ripa ulteriori, leni ambitu ducta ad ſtadia tria decurrit, cujus margo ſummus, uti ceſpes minimus, pedibus circiter quindecim ab aqua, quæ nullo diluvio tumefaſta ſit, aſurgit. Urbica verò ripa huic oppoſita longè altior. Clivus ipſe ſubmœnianus eſt, qui ad octo fere ſtadium circuitum Theatri inſtar nonnihil ultra ſemicirculum incurvatur, fluminis que decurſum; qui & ipſo lato deſlexo ad imum Clivi marginem plurimum contorquetur, excipit; ut ab occaſu in proſpectu, ante ipſa mœnia delabatur, quibus plurima incumbant ædificia; pars ultima ulteriori ripæ campus eſt Numidarius. Hinc autem ultra urbis, & ſuburbii clivum, ſubſidet ad altitudinem Numidarii, campus alter qui Lambiolus nuncupatur. Intervallum inter huiusmodi campos pro Theatri ipſius arena, glarea eſt trium & amplius ſtadium quoquo verſum, in qua ludi huiusmodi ſæpe fiunt, quod primarius fluvii alveus ad omnem imbrii effuſionem ſedem mutat, aſſiſiſq; ambagibus, ut quadrigæ circum metas, modo huc, modo illuc transfertur, plurimis que divortiiſ, modo hic, modo illic, ad alveum redeuntibus divaricatur. Rariſſimum autem eſt loco hoc totum annem in unum colligi, quod ego, cujus ædes omnium maximè Theatro huic imminent, nunquam adhuc multorum annorum curriculo factum adnervavi. Cauſa verò huiusmodi diſceſſionis glarea ipſa eſt tum plurima, tum inſida, paſſim verò ſubſidet aqua ad incredibilem altitudinem; ſic minime quoque impuſo, quæ ſupernè eſt, cedit, atque ita quotidie ad impetuofum fluminis momentum quodlibet volutatur. Perdurat autem hæc ambiguitas alvei ad XIII circiter miliaria, quibus vallis noſtra latiùs panditur, donec projectura Victoriani montis veluti promontorium quoddam exporreſta in ripam Gardani montis, qui ad ripam alteram ſub Ceſtina confurgit in curſare propemodum meditetur. In hoc XIII. miliariorum tractu ab Aquilonari ripa amnes, rivique perennis aquæ in Anaxum influunt. à primo lapide Orivaſianus, inde Mechelinus & paulò poſt Chryſalis, ac demum Corduvius octavo ab urbe lapide. Corduvius inquam, quem recentiores Cordibulum appellarunt Anaxo ſimilis, magno tamen intervallo ſimilis. Nam quamvis & ipſe ſit ratium patiens, & grandiores etiam taleas præcipue que Larignas ſuggerat, numero tamen longè inferior cedere cogitur. Huius quoque fluminis vectigal à Bellunenſe antiſtite recipitur, hoc autem patitur incommodum, quod propter ſaxorum moles, quibus paſſim fluviuſ oppletus eſt, & ſub aquaneas cautes crepidinèſque tota ripa continuas, expectandus ſit auſtus pluviarum beneficio, ſi materia commodi ſit deducenda, quamvis duorum vix ab Anaxo miliarium, ubi pagus nobilis Agocœtes nomine, quem nonnulli antiquum Agentum putant æris, ferri, calybis, auri etiamnum atque argenti metalli fodinas opulentas admodum ſubminiſtrat. Majores noſtri nomen illi à Cordua inditum prædicabant. Vicus iſ olim fuit prope Vedanam Carthufianorum celeberrimum Heremitorium, quem vicum incumbens Corduvii alveo mons ſolo ſubter excavate, ſubita ruina diſciſtus corruens oppreſſerit, oppletoque ulteriore alveo, qui Corduvium ſub Divi Petri Suſpiriani ſpecula in Myſium deducebat, lacu illo relicto, cujus piſcatu aluntur proximi Heremita, coactus poſtea ſit ſubſciſſi montis radice iter aliorum vertere, & anguſtis volubilibusque anfractibus, vix ad Bribanum pagum, Myſium operarum ſocium aſſecutus, quo in comitatum accepto, unanimis ad Anaxi auctoritatem ſe conferant. Mons autem ille diffractus Martinianum nomine celſiſſima, & formidabili crepidine ſurrectus omnibus ad huc terrori eſt, tum ingentes ſaxorum diſjectorum moles quæ ultra ſtadia quindecim quoquo verſum diſſiliere, & totos circum agros oppreſſere, inuſilesque & vepribus vix idoneos reddidere, fragoris illius maniſeſtiſſima ſunt indicia.

Prudens præteribo quorundam commenta, qui fluviuſ hunc Cordubium appellare volunt, propterea, quod ob rapidiſſimū, & immanes undarum, in aſperrimas cautes, incurſantium ſtrepitus dubium tranſeundi tot hominum reddere videantur. Et ne ullæ unquam ætate nugæ deſint Caprilem alii Satyrum comminiſcuntur, à quo nomen loco in Alpibus celebri ſupra vicum Agortem eum ſcilicet Plabæ Anaxi filia amore captum, cum Nympham obſequio nullo ſibi conciliare potuiſſet ad viam converſum curſu eam inſectatum, quæ cum pudicitiam ſuam conſervatura in Cuniacam ſpeculam in ipſum fluviuſ aſurgentem profugiſſet, importuniſſimo Satyri urgente curſu, ne in manus

ejus incideret, celsissima de scopuli illius crepidine præcipitem se dedisse, caputq; prius quam subiectas patris aquas attigeret, cautibus allisise, extinctamq; exemplo in porrectas Patris manus decidisse Jovem amarissima Patris querimonia lacrymisq; commotum, ut qualecunq; patrem consolatione deliniret, Anaxi nomen in Plabeam commutasse, honorisque hujusmodi decretum in æterna fata retulisse. Capilem verò addunt tanti sceleris sibi conscium, cum vitam odio habere cepisset, pectus sibi dissecuisse, corque manibus suis avulsam, in Plabeam immeruisse, neque ita tamen emori potuisse, qui semideus esset. In montium igitur suorum asperitatem regressum, morore & lacrymis confectum intabuisse, tamen ea parte, quæ mortalitati erat obnoxia, adeo ut in fluvium diliceret, Deos misericordia motos nomen fluvio Cardibalum *δὲ τὴν κρηδίων ἀπέβαλλε* à pona, quam de se sumserat imposuisse, & ut amatæ tandem Plabeæ admisceretur, indulsisse. Non sum verò nescius, fabulas in rem seriam inductas apud severiores homines esse reprehensionem obnoxias, sed hæc nisi traçientur, & pro fabulis suo pretio venditentur, imbecilliora interdum ingenia in errorem solent adducere. Ut verò nostrum iter Feltriam versus ire pergamus, duodecimo circiter stadio à Corduvii trajectu Pissalcella rivus est, fluvii non indignus nomine, inde ad vigesimum stadium Cauranus amnis sublicio ponte superatur. Aqua hæc altissima angustaque latens Valleculla subterfluit, locisq; plerisque cataractis occluditur, donec intumescat multæ lignæ materiæ deducenda utilis, ab hoc ponte à dextra iter est Feltriam, à leva Victorianus mons, sibi totus insurgit qui amne ab ortu Cauriano, modicoque campo, ab occasu Sona, qui Feltriam suburbium lambit, à meridie Anaxo, qui costas montis extremas assiduò lancinat incurso, à septentrione via cingitur militari. Hæc usq; Feltria via Norica, trans amnem vero nostrum, ubi Belluno digressi pontem, in imo suburbio transferimus ad decimum progressi stadium via ripensî Tauricum amnem invenimus, qui quidem perpetui amnis nomen nunquam amitteret, nisi per aliquot stadia Canicularibus diebus, intra Calliopem vicium & Castalionem secessum meum, dum studet æstus intolerabilis cavere vim sub altiori glareâ plerisq; locis absconderetur. Oritur is in ima valle ultra D. Mammantis ad eam in Calliopæ jugo sitam aqua multa inter inaccessas crepidines proficiente. Inde Mammo accepto fonte quadraginta plurimum stadiorum itinere confecto, eis vicum Visiomæ defluit in Anaxum duo decimo circiter à Ponte Bellunensî stadio. Ultra Visiomæ Ciconia statim est multa vastationis, amnis qui de proximis emissus vallibus, quæ ad ædis Castalionæ curam pertinent magna ubiq; riparum ruina diluviorum tempore agros imminuit, qui demum accepto in gremium Contiffa rivo pene magno infra Visiomæ ipsas Turicæ conjunctas Anaxo commiscetur. A Visiomæ eodem ripensu tracta ad xv. circiter stadia, Cæsia est ipso ripæ margine, inde ad quartum Limanæ amnis. Neq; negatû Limanæ pagum dictum quod Limanæ adhæreat, qui de agro meo & coherentium ad unamquamq; pluviam partem aliquam delinat. Ultra Limanæ eadem amnensî via stadiis vix tribus Divi Felicis ædes est, ubi navibus fluvialibus trajectus, quæ toto flumine contis non remis à puppe tantû suppelluntur, commodus præcipue Agorstinis descendentibus in Taurisanum agrum per Ulbaldinas fauces, inde ad octavum stadium Lartes. Fluvius ipse quoq; marginibus iniquus, & agris maxime contumeliosus. Huic imminet farra alia in clivo præalto supra Lartemedio. Inde Melum in surrecto colle positum, inde lintiaci uterque vicus amne suo præditus, qui proximum in Anaxum influunt. Infra quidem Melum Terche, infra lintiacos Rhemuntia. Melum ipsum in collo suo supra ripam Anaxi conspicuum populo admodum civili sub auspiciis nobilitatis Georgiæ in Rep. Veneta clarissimæ degunt, cujus familiæ Castellum Zumellæ nuncupatum ad stadia quatuor est manifestum juris dictionis insigne. E regione Melliosium est Corduvii in Anaxum defluentis, & hic trajectus Anaxo similis priori, sed non usque adeo frequentatus. Hinc ad stadia circiter xxv. Cæsiana est. Cæsiana autem suos agnoscit Dominos indigenas & antiquos. Frequentissimus hic trajectus, & ratium & mercium omnium, quæ Anaxo vectantur. Vedigal exigitur à Feltrienibus modo, olim ducentesimo anno à Cæsianis Dominis. Sub Colliculo, vel clivo potius cui Cæsiana incumbit crepido quadam asperissimis saxi ad ripam excavata supra fluvium exporrigitur, sub qua gurges profundissimus, fereq; accidit toto anni tempore, ut unda per infirmâ glaream late expatiata alveo quantum vis distante, distante, ubi ventû est è regione crepidinis

pidinis totius aquæ vis in eam rapiatur, & in ſaxa ipſa incurſare contendat profunditate, verticeq; gurgitis omnia devorantibus, ubi opus & labor exercitoribus ad dexteram ripam quanto fieri conatu poteſt rates impellere, marginemque objectæ glaræ corcadere, quod nunquam tanto ſtudio nixuque fit, ut alterum à leva ratis latus non deſideat, & vectores alluvione, quæ ſupra ratem inſilit, vel ad genua uſque perſundat. Evitata autem crepidine tam periculofa, XV. Stadorum ſpatio ad Victorianum promontorium pervenitur. Ubi aliquantulum patefacta jam valle D. Victoris ædes & canobium venerabili inſummi clivi vertice conſpicuum ſalutatur, & Sona Feltrianus amnis in comitatum accipitur, ab hoc ofſio reducta eſt, in vallem Feltria per ſtadia circiter XXV. mox per montium anfractus alternante valle per quadraginta ſtadia volutatione anguinea, curſu tamen ſedatiore fluviuſ ad Querquanum ſcopulum appelletur. Hæc navigatio ſatis lepida cum nullus hic cautis ſeſe objiciat incurſatio. Medio hoc itinere Caſtellum novum, ita enim appellatur, viam intra ſe amittit, è cujus regione ab altera fluminis ripa Turris inter aquæ marginem & ſurrecta ſaxa conſurgit, alveo tam anguſto, ut à muro Caſtelli ad turrim oppoſitam catena ferrea belli tempori transmitti poſſit, quæ ratiuſ tranſitum prohibeat. Hic verò locus tanti momenti eſt, ut ei à Domino Venero præfectus ex nobilitate ſelectus tertio quoque anno deſtineret. A Caſiana uti dictum, per totam hanc vallem nulla ſollicitudine, metuve navigaretur niſi ad ſtad. circiter XII. infra Caſtellum novum, Querquanum promontorium de quo ſupra ſcopulum porrigeret, ita obliquatum in latum ſinum, ut toto fluvio in ambitum propemodum Theatralẽ recepto, aquam retrorſum ablegare cogatur, ad ambitus, ambagisque iſtiusmodi exitium conſurgunt hinc exporrectæ cautes, inde ſcopuli, qui anguſtiſſima interapedine totam fluminis impetum recipiunt; Exercitores locum hunc portas nominant. Sed cautes, quæ à dextra ſunt, decliviore ſita molliorique ſaxi continui levigatione conſtant. Qui verò ſcopulus à leva eſt ſurrectiore crepidine, curtibſque aſperioribus, vel ipſo viſu horribilis. Huc cum appulerunt rates, raro ita plenus eſt fluviuſ, ut à dextera non urgeant ad ripam, & eam cum ingenti glaræ motæ & ſaxorum attritorum ſtrepitu inſicco perſtringant. Hinc interim aliquo ſpatio rates per ſubaquaneas cautes reptantes vi fluminis impelluntur magna vectorum trepidatione, dum pars ima modo raditur, modo fluctuatione ſuecelluque quodam agitur, à leva verò periculum eſt, ut in extantes projecturas impingantur; quare priora ſive caput ratis averendum eſt, permittendumque ut capite elabente reliquum corpus, nullo niſi alluvionis periculo cautibus allidatur. Hæc veluti Scylla eſt, in qua prætereunda cavendum eſt, ne ratis impacta diſſiliat vinculis abruptis. Sed ubi in latiore alveum deventum eſt, ſtatim occurrit Lacunaris Gurges altera ſcilicet Charybdis, non quam Scylla momento aliquo evitare poſſis, ſed in quam ſimul ac portas evaſeris, incidere neceſſe eſt, ita totius fluminis vis recto curſu raptâ in alti, ſurrectique montis crepidinem impingit, à cujus aſperitate repulſa in vertices & ingentes, & in numeros ſeſe retorquere, & veluti ſaxo ictus anguis mille voluminibus ſpiras complicare cogitur, atque hinc accidit, ut recto impedito curſu, tota aquæ vis in ſemet ipſam converſa montis oppoſiti radices olim abroſerit altiffimoque nunc, gurgite deſederit, & turbinatim inſtar torri fluminis in innum uſque ſeſe circumagat donec ſoli tacta duritie reſilire, & ſupervenienti cedere cogatur, & curſum ita ſuum per ambages continuas evincere connitatur. Huc ubi perventum eſt, aqua ita inſida & variæ rates quantacunque ſint levitate habilẽs bona ſui parte ſub aquas inclinantur, quia tamen plana ratiuſ latitudo violentia reſiſtit non ultra pedem, aut ubi plurimum ſexquipedem merguntur, idque modo hic, modo illic ſuecuſſatione veluti quadam ingluviem eam exſuperantes. Ex his elapſi verticibus per ſtadia circiter ſena Querquanum Promontorio à dextera vaſe celebri, vico à leva præterito, ubi in alta ſemita aqua fontana tantæ copiarum eructatione proſilit, ut pene magni fluminis inſtar multis inſerviat operibus, fulloniis & chartaceis, inter has altiffimas montium cautes, aqua tamen leni Siguſinum pagum liberiori demum cœli conſpectu montes jam cultiores, fertilliora juga, agros patientiores offerentem vident, circumveſtique à dextera totum Querquanum Promontorium ſub Fenarium vicum amnem excipiunt. Poſt humeros autem promontorii Querquani vicus ipſe eſt. Nam à Caſtello antequam ad ſcopulum de quo diximus perventum ſit, via divertit à fluvio, & poſt cœllis ejus tergum per vicum tranſit, in vallem quanda. unde totum ambitur Promontorium. Vicus verò ad Septentrionem deſexus inſtar oppidi eſt, inſulis toto jugo, & compitis frequens, & aliquot etiam antiquorum memoriis ornatus, ad innum vallis

duo amnes in unum coeunt, qui apud Fenarium conjuncti statim in Anaxum defluunt. Hinc ad ripam siccam stadia conficiuntur circiter quatuor & sexaginta. Medio hoc itinere supra viam, alti admodum clivi infidet Pederubia pagus, inde Leonicum versus vallecula occurrit cum amne Colonia qui non decedit in Anaxi alveum, sed in dirivium, quod per Cataractam sub Pederubia de ripa Anaxi fluctibus excipitur, aggereque firmissimo deductus per Taurisanum agrum pluribus aquarum dividivitiis in latissimam planiciem ad multarum possessionem utilitates effunditur, inde Rovigius pagus, & ab altera fluminis ripa abbatia Vidoria. Hinc ripa sicca demum in plano sita à quo vico per campum iter est Taurisum, centum circiter & duodecim stadiorum spatio.

Anaxus verò iter suum longo ambitu flexuosum ad ortum brumalem vertit, planicieque infra Montellum occupato aedícula sanctæ Mammæ præterita, amne rabioso recepto Falectum versus fluit, qui pagus cum amnensi trajectu collis alti Dominis paret, ubi verò Soligum amnem de Fallonia fonte amplo emissum suscepit quietiore mox cursu sed ambagibus valde tortuosis in collis alti conspectu ludit, hac illac quasi choream ducat, eoque vagandi veluti studio fertur ad Nervanos. Hinc quoque canalis alius ex Anaxo excipit aquam, quam per campum alveo excavato Taurisum deducit. A Narvanis, paucis sub pago stadiis trajectus est Scarancina nomine via que ducit in Cogienses, inde altera ultra Lovadinam, mox Materata, & D. Pauli Locus, à quo stadia circiter nonaginta trajectus & portus ille celebris, qui pons Plavius appellatur, ubi aqua jam lenior linterium & aliarum Navigium onerariarum patiens ultro citroque se navigabilem præbet, atque stadia mox 7. Salgareda inde Noventa. Nox Fossalta, mox Donatianum, mox turris caliginosa, & partus denique Jesulanus. Loca omnia suis instructa trajectibus, atque in hac denique litoris parte Anaxus post emensa miliaria centum circiter & triginta, à fonte ad ostium amnis ultra tres & triginta in comitatum acceptis, caulis tot, scopulis, crepidinibusque superatis in Hadriaticum triumphabundus, & oppulenter ingreditur. Hic verò dubitarem narrare vobis quasi fidem facturus fabulas, quas de cursu Plabeæ, ut nunc vulgi locutionem usurpemus, quem fuisse quondam per Seravallis Fauces loci ejus anicula prædicant; nisi scirem esse homines quosdam ita opinosos, qui rem oraculi instar enarrent, olim scilicet eam per nuncupatos ad pagum saltus, Casamatrixque & sanctæ Crucis ripam, vadique alti tractus elabi solitam, donec hinc & inde colluctabunda inter arctissimas montium angustias ad Servallum emissa aperto demum Foro-Julienis campum potiretur. Medio mox eo itinere factum, ut magnis surrectarum crepidinum desiliensium ruinis interclusa retrocesserit, & in Bellunensem agrum, unde diverterat relapsa novum, Areto sibi adjuncto, alveum excavavit. In recessu ab antiquiore illo decursu Lacus illos relictos, qui ad Casamattiam & aliquot ad pagum vicos, & viam inter convalles reliquas stagnant, ipsamque tunc vadum altum nullo neque ingressu, neque egressu inter se contractum in eam qua conspicuus est profunditatem subsedisse, offendantur in hujusce rei testimonium veteres aliquot Servallensium tabulae, quæ quorundam agrorum limites ad veteris Plabeæ usque ripam citant, modiceque altitudinis valleculam longo tractu continuant ostentant, sive potius latiore quandam, longeque productam fossam, magnis olim imbrum diluviis delimatam, quam antiquum nostri fluminis alveum fuisse contendunt, & confidentius asseverant. Id ego vel negare vel affirmare nullius momenti esse contenderim. Sed fluminis nostri alveum, initio diximus aliquot millium annorum esse, & ab ipso dicere ausim, urbe condito ad hanc usque diem eodem, quo labitur alveo perfluxisse confidentissimè contenderim. Id quod ipsa riparum indicat altitudo, ipsi antiquarum, diuturnarumque alluvionem relictæ margines, longo modo hac, modo illa parte ductu, clivis bene magis planarum camporum spatia ministrantibus; per gradus quosdam latissimè constrictos, & ad culta commodissimos, quo diluviorum auctus nunquam sint amplius ascendit. Sed utrunque Seravallenses de fluvio nostro fabulentur, id asserere possumus totam illam planitiem, quæ nunc inter Anaxum, & Taurisanam urbem late jacet longa nostri fluvii alluvione paulatim oblitam esse, & adhuc diluvio peribundi pergeret, nisi densis, ac magnis saxorum molibus aggere juxta Narvisiam, utar nunc vulgi vocabulo, producto Cibi enim erumpit in plana) aliorum fluctum impetuosum flectere cogere. Neque tamen obsistitur, quia exundante per tempestates Anaxo Butinica, unus è Taurisanis amnibus, qui per urbem diffunditur identidem intumescit, & lavideum in urbe media pontem ad

Bethlemicam anno Sal. M. C. XII. demolitus eſt, inſluxerat enim in eam Plavius, quod cives ipſi ponte mox reſectō, marmoreo ſuperaddito titulo poſteritati tradere curaverunt. Ita enim inſcriptum eſt.

PLABES FLUVIUS CUM INSETO ET QUODAMMODO
 PRODIGIOSO INUNDARET INCREMENTO BUTINICAM
 AMNEM INFLUXIT, URBEM INVASIT, PONTEM
 SUBVERTIT HIERONYMUS PISAURUS PRÆTOR
 NE MAXIMIS INTENTUS HÆC ETIAM MINORA
 NEGLIGERE VIDERETUR RESTITUENDUM CURAVIT
 M. D. XII.

Quin etiam toto illo agro, qui à Narvanis Tarviſum uſque & à Ripaficca Caſtrofrancum verſus hinc & inde latè patet, terra paſſim unius, aut duorum ad ſummum pedum altitudinem deſoſſa nitidam, & omni luto purgatam glaream, oſtentat, argumento ſatis maniſeſto, decedente in dies fluvio ſuperinductum mox ceſpitem, & diuturnitate temporis agrum factum. Cumq; uti dicebamus glaream illa tam purgata continuat, quid mirum ſi nobilia quædam ingenia Silim eundem, atque Plaviium eſſe arbitrati ſunt? Nam ſubterraneus ille deſlexus commodam habet viam, ut facile poſſit infra Caſtrofrancum paludem illam inſuere, quæ Silis mater eſt, & emiſſarium, quod non de Sili tantum auſim affirmare, ſed & de Butinica, & aliis amnibus, & rivis omnibus, qui Turifiſum ingrediuntur. Veriſimile quoque eſt noſtrum hunc eundem amnem in campos effuſum ab Orientali etiam latere aliquando planiciem, cui adhuc eſt inſeſtiſſimus, latius occupaffe, à Narvanis Opitergium verſus iter detorſiſſe, ut olim Vacejolam uſque diſſuſus eſt, & Plavioli vici foſſam uſitationis ſuæ teſtimonium reliquit. quæ loca non admodum diſtant à Seravalleniſum finibus, eaq; parte crediderim poſuiſſe fines aliquos ad veteres Plavii ripas è Seravalleniſibus agnitos. Non ita tamen ut fateamur tantam aquarum vim, quantam ſecum trahit Plavius per Caſamattia valles, vadiq; alti anguſtias tam contractas, perque medias Seravallis fauces effuſiſſe. Sed ut ad aggerationem noſtram redeamus, non Tauriſanus tantum campus, ſed univerſa Renetia Inſubriaq; & Taurivenſis in Ciſalpinis Liguriſibus ager aliquot annorum milliſibus, per tot, tantorum annium, quibus inundantur alluviones concrevere, mari ad hæc quotidie recedente, inſectumque à fluminibus Limum in littus aggerente, continentique ita in horos ſingulas ſuos proferente fines. Quod ne cuique mirum videatur, ut Egyptum, rem quippe uno auctorum omnium teſtimonio notiſſimam prætermittam, terram, eo modo coagmentatâ, ſpatioſiſſimos Indiæ campos illos Indi flumini alluviones eſſe pro compertiſſimo tradit Arrianus, ita Cayſtrum, Lydum Caicum, Menandrum & Hermam, & pleroſque alios fluvios inſignes, campos è ſe nominatos habere, quos illi è ſuperioribus locis ſimum trahentes, terra congeſta in ſolum mox obdurent. Sanè cum Philoſophiæ darem operam ſcaturigines aſſuentiſſimè pullularunt. De huiusmodi verò aggerandi ratione Polybius late hiftoriarum IIII, diſputat, ubi futurum dicit, ut Mæotis palus, quæ tum latiffima erat, ſæculorum haud quaquam multorum ſpatio, tota ferè decidentium in eam amnium alluvionibus compleatur, ac mox etiam pontus Euxinus eadem ratione magna ſui parte vadofus fiat. Magna enim eſt longè ætatis auctoritas in rerum mutatione, & ut Horatius:

*Debemur morti nos, noſtraq; ſive receptus
 Terra Neptunus Claſſes Aquilonibus arces
 Regi opus ſteriliſq; Diu palus aptaq; remis*

*Vicinas urbes alit, & grave ſentit aratrum,
 Se curſu mutavit iniquos frugibus annis
 Doctus iter melius.*

Zz 3

Quid

Quid vero vos ad vocabulorum mutationes horrescere quodammodo videbamini, qui res ipsas mutari quotidie conspiciatis. Miror autem unde nonnulli unum est Tiliaventis Anaxum esse commenti sint; quod Varramum, quem Plinius in Anaxum defluere tradit rivum eum crederint, qui ad Concordianas paludes Belgradum, Varmum & Madrisium lambit, aqua admodum modica & ignobili pauloq; supra Artisanam in Tiliaventum cadit. Sed enim cum eruditi omnes tam Historici, quam Chorographi recentiores, qui linguæ latinæ reparatione claruerunt Plavium esse Plinianum Anaxum scriptis prodiderint. Difficileque admodum sit situm fluviorum cum nominibus ætate nostra, immutatis conferre, vel pro certo quidpiam profiteri, confusaq; præcipue sint hæc apud ipsum Plinium, qui flumina modo à fontibus, modo ab ingressu in maria, modo à viis militaribus enumerat, perinde ac etiam in oppidis recensendis apertissima est in ipsis territorii sui urbibus perplexitas, quam ego desultationem appellare soleo. De Varramo tantum quærendum est nobis, cum locus notatione dignus sit apud Plinium. *Anaxus quo Varronus defluit*, facilis verò conjectura est non alium esse posse quam lacum nostrum Casamattiam, qui Carnis finitimus Septentrione, Occasusq; solus est lacus in Anaxum Plaviam quippe nostrum defluit, quare supernarrare mihi solitus erat Nardinus Celinensis, vir Græcè Latineq; apprime litteratus, & abditarum rerum cognitione insignis, Celinenses aniculas suas quaqua Maniacum, & loca Meridiana trans lacus nostri latus incolunt, cum in bibacem quempiam acerbus invehi vellent imprecari solitas, ut is Varramum totum eportaret, Illius enim loci accolæ & Celinam, & tres illos liquentiæ fontes, qui flumen id efficiunt de Casamattio nostro emanare prædicant, aperta sibi per subterraneos meatus via. Sane provinciale hoc diciturum ponderis aliquid habere potest ad viciniam ipsam indicandam, Cum Belgradus Varmus & Madrisium longo admodum itinere distat, à Maniaco & à Carnis ipsis, in quorum regione Anaxus oritur, neque oppida illa cum Celinensibus commune quicquid habeant, sed potius maritima sint juxta Concordiæ paludes, & Tiliaventi hostio vicina. Sed nominis originationem puto fidei plus habituram. Nam lacus istius angulo, qui ad Septentrionem spectat, à tergo Carnorum, ut Plinianis insistant verbis, agro Bellunensi juxta lacum vicus admodum nobilis est Farra nomine. Hinc suspicio quædam minime contemnenda suboritur, primam nominis hujus litteram aliquando *Claudiani digamma* mi nota scribi solitam, quippe BARRA. Imperator enim Claudius, ut sæpe dictum, usq; adeo digamma illo suo delectatus est, ut cum Romæ pomerium late porrigeret ad D. Luciam nunc Fanum ubi cloaca pluvialibus aquis colligendis, & in Tiberim emittendis, inscriptionem rei est se gestæ **AMPLIABIT TERMINABITQUE** digamma notari mandarit. Id tamen ad hunc usq; diem bona pars hominum legere solent **ampliafit, terminaftq;** Ignari F. digammum V, consonantis sono pronuntiandum ampliafit terminavitque, de quibus supra satis meminimus, quibus ad do liberius veteres fecisse eadem in locutione altera in alterius vicem posita. Quippe fortunam quam nunc dicimus illi originatione incolumi Vortunam appellaverunt, quod Vortuna à verbo deduceretur, eaq; de causa nunc pilam nunc rotulam, quibus insisteret ejus Hieroglyphicum statuere. Sed ne tam longè exempla repetamus à nostratibus argumentum potius captemus; quum apud nos domi multa hujusmodi nascuntur. Ab altero istius lacus latere, qua Seravalle tenditur, Stagnum distat decem circiter stadiorum intervallo Fadum altum vocant omnes tā accolæ, quam peregrini, quod à profundissima quæ conspicuum est altitudine habere nomen dubio procul affirmant omnes, idæque Vadum altum nimirum olim dictum, ita facile credendam virum hodie Farram aliquando Varram appellatum lacui dedisse nomen. Sed quid obsecro, dicturi estis, si addidero ex eodem auctore Plinio, hunc eundem locum Pisonem etiam seu Pisinum dictum?

Meministis puto illum superius à Tauriscorum, & Liburniæ totius Chorographiæ retrogressum ad alios Norici fines indicandos, qui scilicet ad magnum Istrum tenderent, quos principium fumere ait à tergo Carnorum & Japidum, inter hos, & Bellunensem agrum Casamattius noster lacus circumcluditur. Ibi Rhætis jungi Noricos tradit Plinius. ibi Viruni nomen manifestè ponitur. Ibi dem Flavii mentio, ibidem Lacus Pifo, quamvis plerique cõdices per ei diphthongum faciunt Pefio. Sed

in hac re nihil jam ad me Plinius. Ite ad monumenta Reipublicæ noſtræ, legite ſancſiones, decretaq; veſtra mancipilia Rubrica de piſcatoribus primo libri tertii capite, lacus hic, qui à tergo Carnorum & Japidum, inque jugorum, Bellunenſium gremio jacet, qui deſluit, in Plavium Piſinus nuncupatur, quamvis in recens impreſſis codicibus una plus ſyllaba, lacus Lapifinus habeatur, quod apud Plinium lacus Peiſo vel Piſinus ſcribitur. Adhæc, ſi de nomine quis moroſius quaerat in proxima ejus lacus ripa ad montes qui Carniam attingunt Vicus eſt, qui Piſonis fuiſſe videtur, una detrita littera, & altera barbara enunciatione vitata. vulgo enim Pulois nomen habet. Satis autem eſt in re tam implicata, tam recondita, indicium habere aliquod, ſi non apertæ veritatis, alicujus ſaltem ſed congruæ ſimilitudinis. Neq; quidem de nominum, ut ita dicam, deſultatione vobis mirum adeo videri debet, qui videatis hodie quoq; vulgo lacum hunc non uno nomine nuncupari, cū alii eum, lacum ad Pagum, ſeu quod malunt quidam ad Altum pagum; alii Calamattium, alii Sanctæ Crucis vocent, & proximus quiſq; locus ei à ſe nomen imponat, imò rarus admodum toto terrarū orbe fluviuſ, lacuſq; reperitur, qui non aliquando nomen variarit. Comemorem ne vobis Nilum in Ægypto modo Aquilani, modo, Oceanū, modo Tritona, modo Sirin, modo aliis atq; aliis nominibus appellatum? an Tybrim Thuſcum, olim Tybrim Syracuſanorū advenarum cœnotiorum lingua, mox Tyberniū olim Albulā nuncupatum, Danubium Iſthrum, Padum Eridanum? Lyrin in Campania nunc Gargillanum, recenti Gallorum ſtrage nobilitatum, Medoacum in Venetia, nunc Brentam? an tot tantosque in Tranſpadana regione lacus Benacum, Verbanum, Sebinum, Latium, & pleroſque alios, quos hodie longe diverſa ab antiquis nuncupatione deſignamus? Quid urbes nonne ipſæ etiam, nomen modo hoc, modo illud adoptare conſueverunt? Quæ olim Saturnia, mox Valentia, nunc Roma eſt, & capta milleſimo ab hinc anno ab Odoacre Nerulorum Rege periculum adiit ne Odoacria tunc appellaretur. Servata tamen amicis Regi perſuadentibus longè glorioſius & illuſtrius fore apud mortales Romam captam, quam Odoacriam inſtauratam. Quæ olim Bizantium, mox Romana, nunc Conſtantinopolis. Quæ Ticinum jam Papiam. Quæ Parthenope jam Neapolis. Sic pleraque alia, quas commemorare ſuperfluum eſt. Sic regiones denique provinciæque celeberrimæ Aſia, Venetia olim uſque ad Padi fontem, Africa, Mauritaniam cæteris cognameta mutaverant, & ut ego de locis dicam, quæ de vocum formis Horatius.

Multa renaſcentur quæ jam cecidero, cadentique,

Quæ nunc ſunt in honore vocabula.

Verum hic ſcire velim, an parum vobis veriſimile videatur eum, qui campo orbi ſubjecto Flaviolæ nomen dedit à ſe deſumptum, qui nuncupandæ urbis viri unius nomine auctor fuerit; qui tot de celeberritate ſua monumenta toto hujus regionis agro reliquerit, potuiſſe etiam Flavio anni, cui latè dominaretur nomen immutare. Atqui Crathis in Calabria Turinorum fluviuſ ab immerſo in eum impuriſſimo Paſtore quodam cognomentum accepit, quod factum eſt impuſu Arietis, qui amatam à ſe Capam ab eo amplexari ferre non potuerit, & leviori de cauſa in pleriq; aliis demutata nomina reperimus. Eruditi quidem omnes, cum veterum hiſtorias percurrunt, ſatis habent minimam quamque occaſionem deprehendiſſe, ut fidem adhibeant iis, quæ veriſimilitudini aliqua hujusmodi nominum mutationes, impoſitioneſve tradant. Vos rem tam manifeſtam, qui olim Flavius apud Romanos, apud Euganeos vetuſtiores, propterea quod ob rapidiſſimum curſum retro navigari nequeat, Anaxus fuit, Plavium nunc eſſe, & à C. Flavio Hoſtilio clariffimo urbis veſtræ lumine Flavii nomen accipiſſe credere contabimini? quod quidem, qui perſuaſum habuerit, rem haut quaquā abſurdam credidiſſe nullo rubore proferi poterit. Quoniam verò diei acta eſt pars maxima, vosque forſitan non minus audiendo, quam ego declarando deſaſati ſumus: Tempus eſt ut huic parti finem imponam, rediturus ad vos die craſtina ſolita hora & loco, ut vos argumento ſuperioribus his longè delectabiliorē reficiam. Veniant igitur ii, qui rerum vetuſtate afficiuntur, ego non tantum Saxorum inſcriptorum moles, ſed eorum etiam uſum, fortè non contemnendum ſum vobis donaturus.